

Pedagogisch beleidsplan

februari 2021

Kinderdagverblijf Kleine Maan
Isebrandtsheerd 116
9737 LL Groningen 050-5411504
info@kleinemaan.nl www.kleinemaan.nl
L.R.K nr 109123360 kvk nr. 02055888

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	4
2 Pedagogische visie.....	5
2.1 Functie van kinderopvang.....	5
2.2 Inspiratie voor pedagogisch handelen.....	5
3 Pedagogische doelen.....	7
3.1 Basisdoelen.....	7
3.2 Emotionele veiligheid.....	7
3.3 Persoonlijke competenties.....	7
3.4 Sociale competenties.....	7
3.5 Normen en waarden.....	7
3.6 Interactievaardigheden van opvoeders.....	8
4 Scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden.....	9
4.1 Inleiding.....	9
4.2 Zelfstandigheidsontwikkeling.....	9
4.3 Creatieve ontwikkeling.....	10
4.3 Sociale ontwikkeling: normen en waarden.....	10
4.4 Cognitieve ontwikkeling.....	11
4.5 Taalkundige ontwikkeling.....	11
4.6 Motorische ontwikkeling.....	11
4.7 De natuur.....	12
4.8 Het programma 'Deugdenvriendjes'.....	12
5 Het volgen en stimuleren van de ontwikkeling.....	14
5.1. Inleiding.....	14
5.2 Opvallend gedrag.....	14
5.3 Overdracht naar de basisschool.....	14
5.4 Overdracht naar de BSO.....	15
6 De praktijk – groep en dagindeling.....	16
6.1 Inleiding.....	16
6.2 De groep.....	16
6.3 Openingstijden – vakanties.....	16
6.4 Extra opvangmogelijkheden.....	16
6.5 Aanmelden.....	16
6.6 Wennen.....	16

6.7 Beroepskracht - kindratio.....	17
6.8 Drie-uursregeling.....	17
6.9 Informatieoverdracht Pedagogisch beleidsplan (waaronder afwijking BKR).....	17
6.10 Dagindeling.....	17
6.11 Slapen.....	18
6.12 Voeding.....	18
7 Groepsleiding.....	19
7.1. Inleiding.....	19
7.2 Vaste gezichten op de groep.....	19
7.3 Stagiaires.....	19
8 Accommodatie.....	21
8.1 De locatie.....	21
8.2 Benedenruimte.....	21
8.3 Bovenruimte.....	22
8.4 Buitenspeelplaats.....	22
9 Contacten ouders.....	23
9.1 Mentorschap.....	23
9.2 Informatie aan ouders.....	23
9.3 Advies inenten.....	23
9.4 Omgang met digitale en sociale media.....	23
9.5 Jaarlijks uitstapje Nienoord.....	24
10 Continue kwaliteit.....	25
10.1 Wettelijke eisen kinderopvang.....	25
10.2 Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK).....	25
10.3 Klachtenregeling.....	26
10.4 Meldcode kindermishandeling.....	26
11 Literatuur Pedagogiek Kinderopvang.....	27
Bijlage.....	29
Protocol Meldcode kindermishandeling of huiselijk geweld.....	29

1 Inleiding

Kinderopvang bieden betekent: een bijdrage te leveren aan de opvoeding van kinderen en hen te helpen zich te ontwikkelen. Welke pedagogische visie Kleine Maan daarvoor heeft ontwikkeld en hoe de medewerkers die in praktijk brengen, is in dit beleidsplan te lezen. Om dit pedagogisch handelen houvast te geven is onze visie is verweven in de vier pedagogische basisdoelen uit de Wet Kinderopvang, die garanderen dat kinderen zich in een veilige omgeving persoonlijk en sociaal kunnen ontwikkelen.

Wij houden ons pedagogisch beleid continu tegen het licht. Dit doen we als pedagogisch medewerkers door onderling periodiek te evalueren, in gesprekken met ouders, in sessies met een pedagogisch coach en door op de hoogte te blijven van publicaties over de kinderopvang. Blijven onze pedagogische visie en praktijk op deze wijze in ontwikkeling, aan de kernwaarden van Kleine Maan zal niets veranderen: een kleinschalige kinderopvang, de intentie elk individueel kind alle kansen te geven, een emotioneel veilige omgeving waarin het kind naar hartelust al spelend kan leren, met elke dag de vertrouwde gezichten van vaste verzorgers.

Het beleidsplan bevat verder informatie over procedures en de organisatie van Kleine Maan en kan zo dienen als leidraad voor de pedagogisch medewerkers bij het uitoefenen van hun werk. Tot slot informeert het beleidsplan ouders over de werkwijze en de regels op het kinderdagverblijf.

2 Pedagogische visie

2.1 Functie van kinderopvang

Kinderopvang biedt aan ouders de kans om deel te nemen aan de arbeidsmarkt en daarmee inkomen te genereren of om een opleiding te volgen. Daarnaast heeft de kinderopvang een sociale en vooral een pedagogische functie.

2.1.1 De sociale functie van kinderopvang

De kinderopvang is een ontmoetingsplaats voor gezinnen waarin jong en oud van elkaar kunnen leren. Van pedagogisch medewerkers mag worden verwacht dat zij als vraagbaak optreden: ouders kunnen bij hen terecht met allerlei (opvoed)vragen

2.1.2 De pedagogische functie

Goede kinderopvang biedt jonge kinderen niet alleen verzorging en geborgenheid, maar stimuleert kinderen ook in hun lichamelijke en psychische ontwikkeling. Kinderen ontmoeten er anderen en leren er van jongeren af aan respectvol met elkaar om te gaan. Een kwaliteitsvolle opvang garandeert goede ontwikkelingskansen: kinderen kunnen er zich ontplooien op fysiek, emotioneel en sociaal vlak. De kinderopvang is een plek, een opvoedomgeving, waar kinderen elkaar ontmoeten en in contact komen met de wereld. Ze leren er met respect omgaan met diversiteit.

2.1.3 De rol van de pedagogisch medewerker

Het spreekt vanzelf dat dit pedagogisch werkplan zich met name zal richten op de twee functies waarin de pedagogisch medewerkers door hun expertise en professionele ervaring het verschil kunnen maken: de pedagogische functie (kwaliteitsvolle opvoedomgeving creëren) en de sociale functie (de pedagogisch medewerker als vraagbaak).

2.2 Inspiratie voor pedagogisch handelen

Inspiratie en theoretische onderbouwing voor onze pedagogische visie en werkwijze hebben wij in wisselende mate gevonden bij enkele bekende pedagogen, met name Célestin Freinet (1896-1966), Thomas Gordon (1918-2002), Emmi Pikler (1902-1984) en Rudolf Steiner (1861-1925).

2.2.1 Célestin Freinet

In de visie van Célestin Freinet (1896-1966) is het belangrijk te werken vanuit de belevings- en ervaringswereld van kinderen. De pedagogisch medewerker begeleidt dus het kind bij zijn onderzoeksdrang en experimenten.

- Neem spelen serieus: kinderen leren immers spelenderwijs
- Stimuleer kinderen om zelf te kiezen waarmee ze willen spelen
- Geef aandacht aan interactie tussen kinderen: kinderen leren ook van elkaar
- Laat kinderen meehelpen met huishoudelijke klusjes, kennis maken met de buitenwereld (wandelen door de buurt, boodschappen doen) en spelen met echte dingen (een echte kassa)
- Maak herinneringsboekjes van de tijd die kinderen in het kinderdagverblijf hebben doorgebracht.

2.2.2 Gordonmethode

Thomas Gordon (1918-2002) wilde de communicatie tussen ouders en kinderen verbeteren en ontwikkelde daartoe een oudermethode – die wij als pedagogisch medewerkers ook kunnen gebruiken. In zijn methode gaat Gordon uit van gelijkwaardigheid in relaties: in een opvoedingsrelatie betekent dit dat de opvoeder het kind in zijn waarde laat en respectvol benadert.

- Maak altijd met volle aandacht – verbaal en non-verbaal – contact met het kind: het kind wordt dan op de groep rustiger en kan langere tijd alleen spelen
- Praat in de ik-taal om een boodschap over te brengen: je kunt zo iets corrigeren zonder te oordelen over het kind
- Luister actief en houdt rekening met de achterliggende emotie van het kind
- Help het kind zoveel mogelijk zijn probleem zelf op te lossen.

2.2.3 Piklermethode voor babygroepen

Emmi Pikler (1902-1984) is de grondlegster van de Piklermethode voor babygroepen. In kinderdagverblijven waarin op de babygroep volgens deze methode wordt gewerkt vallen een aantal zaken op:

- De ruimte is verdeeld in drie zones: een liggedeelte, een kruip- en loopruimte en een ruimte waar de baby's verzorgd kunnen worden
- De dagelijkse verzorging (eten, wassen, verschonen en dergelijke) is belangrijk. Het is het moment om individuele aandacht aan het kind te geven, een moment om samen te zijn en elkaar te leren kennen
- Tijdens het vrije spel hebben de kinderen de mogelijkheid om zelfstandig te bewegen/spelen

2.2.4 Rudolf Steiner

Rudolf Steiner is de grondlegger van de antroposofie (wijsheid van de mens). Hij vindt dat ieder kind uniek is en alle kans moet hebben om zich ten volle te ontplooien. De relatie tot de natuur is erg belangrijk; expressie (schilderen, kleuren), fantasie (sprookjes) en ritme (dagindeling; seizoenen) vormen de basis voor de creativiteitsontwikkeling van het kind en leren het respect te hebben voor zijn (natuurlijke) omgeving. Kenmerken van antroposofische kinderdagverblijven zijn :

- Het gebruik van natuurlijke materialen en speelgoed
- Rust op de groep door het ritme van een vaste dagindeling
- Het beleven van de seizoenen: tijdens een wandeling voorjaarsbloemen bekijken, de warmte van de zomer voelen tijdens het buiten spelen, herfstbladeren en kastanjes zoeken en, natuurlijk, hopen op sneeuw om een sneeuwpop te maken en te sleeën.

3 Pedagogische doelen

3.1 Basisdoelen

Op grond van uitgebreid literatuuronderzoek heeft de pedagoge Marianne Rixsen-Walraven in 2004 vier pedagogische basisdoelen voor de ontwikkeling van het kind geformuleerd. Deze basisdoelen zijn opgenomen in de Wet Kinderopvang en bieden kinderdagverblijven aanknopingspunten om een geschikte opvoedomgeving te waarborgen. Dat is belangrijk, omdat de ontwikkelingspsychologie leert dat de ontwikkeling van het kind een interactief proces is tussen kind en omgeving: een kind dat in een liefdevolle, stabiele en stimulerende (opvoed)omgeving opgroeit heeft een grotere kans zich goed te ontwikkelen.

De vier basisdoelen zijn:

- het bieden van emotionele veiligheid
- gelegenheid bieden om persoonlijke competenties te ontwikkelen
- gelegenheid bieden om sociale competenties te ontwikkelen
- overdragen van waarden en normen

3.2 Emotionele veiligheid

Een kind ervaart emotionele veiligheid wanneer hij weet waar het aan toe is en wat het kan verwachten. Kinderen ontwikkelen zich het best vanuit een emotioneel veilige omgeving: veiligheid is de basis voor een optimale ontwikkeling. De opvoedomgeving moet voor kinderen een veilige basis zijn, een 'thuis' waar ze zichzelf kunnen zijn. Een gevoel van emotionele veiligheid is een voorwaarde om de andere pedagogische doelen te kunnen realiseren.

3.3 Persoonlijke competenties

Dit zijn persoonlijke vaardigheden die een kind moet ontwikkelen om goed te kunnen functioneren in de maatschappij. Kinderen moeten in staat gesteld worden om allerlei typen problemen adequaat te kunnen aanpakken en om zich goed te kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden. Het is daarbij belangrijk dat ze zich ontwikkelen op gebieden als motoriek, creativiteit, taal en cognitieve vermogens, en daardoor persoonlijke eigenschappen verkrijgen zoals veerkracht, impulscontrole, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, motivatie, volharding, creativiteit, cognitieve vaardigheid en taalvaardigheid.

3.4 Sociale competenties

De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun sociale competenties te ontwikkelen. Het gaat om een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich inleven in een ander, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

3.5 Normen en waarden

Mensen leven en handelen vanuit waarden, vanuit ideeën en principes die zij waardevol vinden. Volwassenen kunnen waarden aan kinderen overbrengen door door gedragsregels (normen) te stellen. Dat kan alleen als zij daarbij zelf het goede voorbeeld geven en die gedragsregels uitleggen. Pas in de praktijk leren kinderen het waarom van die normen, gaan ze de waarde van gedragsregels inzien.

3.6 Interactievaardigheden van opvoeders

Om de pedagogische basisdoelen te realiseren en daarmee het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen te bevorderen, is het belangrijk dat opvoeders beschikken over een viertal interactievaardigheden.

3.6.1 Emotionele ondersteuning bieden

Emotionele ondersteuning bieden is een gevoel van geborgenheid geven aan het kind, zodat het zich veilig en op zijn gemak voelt. Hierdoor kan een kind zijn aandacht richten op zijn omgeving en is het vrij om nieuwe indrukken op te doen en te leren van wat het ervaart. Concreet betekent 'emotioneel ondersteunen' dat de opvoeder op een positieve manier duidelijk betrokkenheid laat blijken bij wat het kind doet en ervaart: troosten, complimentjes geven, aanmoedigen, interesse tonen.

3.6.2 Respect voor autonomie

Wanneer een kind zich emotioneel ondersteund voelt door de opvoeder, gaat het op verkenning uit. Het is van belang dat de opvoeder het kind daarbij zo veel mogelijk de ruimte geeft en het respecteert in zijn autonomie. In de praktijk van de opvoeding betekent 'respect voor autonomie' de zelfstandigheid bevorderen en de eigenheid van het kind respecteren.

3.6.3 Structuur bieden en grenzen stellen

Om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan zelfstandigheid en autonomie van het kind is het van belang dat een kind ervaart dat er een vaste structuur is en dat er grenzen zijn. Hoewel dit aspect tegenover het vorige lijkt te staan (hoe meer regels, hoe minder ruimte voor eigen inbreng van het kind), geeft het bieden van structuur juist het houvast dat nodig is voor het kind om zelfstandig activiteiten te ondernemen.

3.6.4 Informatie en uitleg geven

Om de wereld te leren begrijpen, heeft een kind informatie en uitleg nodig. Het is belangrijk dat de informatie en uitleg aansluit bij de behoefte, de belevingswereld, de aandacht en het ontwikkelingsniveau van het kind. Naarmate de informatie van betere kwaliteit is, draagt deze meer bij aan de ontwikkeling van het kind. Het kind kan met de informatie zelfstandig verder waarmee het bezig is, krijgt het gevoel dat het serieus genomen wordt, en wordt zekerder van zichzelf.

4 Scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden

4.1 Inleiding

De pedagogische visie van Kleine Maan vloeit voort uit onze kijk op de pedagogische functie van een kinderdagverblijf (§ 2.1) en vooral op de pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven (§ 3.1). De manier waarop wij onze pedagogische visie in praktijk brengen, wordt gevoed door de alledaagse ervaring in het kinderdagverblijf en bouwt voort op de theorieën van enkele bekende pedagogen (§ 2.2).

Op Kleine Maan streven wij ernaar deze doelen (emotionele veiligheid, persoonlijke competenties, sociale competenties, waarden en normen) te bereiken door een sociale en fysieke omgeving aan te bieden die een kwaliteitsvolle ontwikkeling van het kind waarborgt en daarbij in het bijzonder te letten op de verschillende aspecten van de ontwikkeling van het kind:

- Zelfstandigheidsontwikkeling
- Creatieve ontwikkeling
- Sociale ontwikkeling
- Cognitieve ontwikkeling
- Taalkundige ontwikkeling
- Motorische ontwikkeling
- Aandacht voor de natuur

In grote lijnen kan de 'Kleine Maan-methode' als volgt worden omschreven:

- Wij willen kinderen de ruimte geven zich breed te ontwikkelen door zelf een open, positieve houding aan te nemen, door oprechte interesse te tonen, niet door uit te gaan van wat een kind al wel of nog niet goed kan. Door alle handelingen met aandacht te verrichten, verbetert de kwaliteit van de sfeer en de omgangsvormen.
- Wij beseffen dat voor kinderen spelen niet louter leuk en plezierig is maar ook een zinvolle bezigheid is. Want kinderen leren veel van spelen: samenwerken, overleggen, omgaan met teleurstellingen, uiting geven aan hun fantasie en vragen om hulp. Wij willen ze daarbij de ruimte geven om te experimenteren en alleen te organiseren als dat echt nodig is.
- Wij willen dat kinderen vaardigheden en normen en waarden leren. Dus geen spelletjes op de tablet, maar: echt spelen met andere kinderen en met echte dingen (een echte kassa, blokken hout om te stapelen), wandelen in de buitenlucht, of meegaan naar de winkel. Leren met behulp van digitale media heeft geen meerwaarde op Kleine Maan.

4.2 Zelfstandigheidsontwikkeling

Wij leren de kinderen om problemen die ze tegenkomen zelf op te lossen: wij stimuleren ze om zelf naar een ander te gaan om hun onvrede te uiten. Alleen als dat niet lukt, bemiddelen wij of doen wij het samen. Wij leren kinderen al van jongs af aan dat de hand die slaat ook kan aaien, en dat je geen speelgoed van elkaar afpakt maar vraagt of je het mag hebben. Wat kinderen zelf kunnen, doen ze ook zoveel mogelijk zelf. Zelf aan- en uitkleden, naar het toilet gaan, spullen opruimen en zelf hun brood smeren.

Als kinderen eraan toe zijn beginnen we met zindelijkheidsstraining. Dit stemmen we af met de ouders. Sommige kinderen vinden het fijn om een sticker te plakken als ze iets in het potje gedaan hebben, voor andere kinderen is het al voldoende beloning als er iets in het potje zit.

4.3 Creatieve ontwikkeling

Om het kind te leren zich te uiten en te ontwikkelen tot een creatief wezen, zijn expressie en fantasie belangrijk. We laten het kind daarom bijvoorbeeld bezig zijn met kleuren, schilderen, tekenen. Het krijgt hierbij geen opdracht: alles wat een kind doet is vrije expressie. Bij peuters is schilderen ook de ontdekking van het materiaal. Sommige kinderen hebben er moeite mee en vinden het vies. Anderen vinden het heerlijk om met hun handen in de verf te roeren. Meestal verdwijnt de angst voor verf naarmate het kind ouder wordt. Wij laten de kinderen wel voorbeelden zien van wat ze zouden kunnen maken met Kerst, Sinterklaas en Sint Maarten. Vaak zijn ze hier enthousiast over, maar als ze het niet willen is dat ook prima.

4.3 Sociale ontwikkeling: normen en waarden

Jonge kinderen hebben de drang de wereld te ontdekken. Ontdekkingsdrang stimuleert het kind te zitten, kruipen, staan, lopen, praten en sociale contacten aan te gaan. Dit vraagt naast aanmoediging ook begrenzing en begeleiding. Niet alleen voor de veiligheid van het kind, maar ook om de basisregels van sociale omgang en van normen en waarden bij te brengen, om het kind te leren rekening te houden met de gevoelens en wensen van anderen.

Het is kortom belangrijk uit te leggen waarom er regels zijn: bijvoorbeeld om gevaar te vermijden, of om ervoor te zorgen dat niemand pijn gedaan wordt. Kinderen hebben tijd en voorbeelden nodig om dit te leren. Even belangrijk is het om kinderen bij het stellen van grenzen te helpen en te begeleiden en hun een veilige omgeving te bieden. Respecteer daarom ook de grenzen die het kind aangeeft, bijvoorbeeld als het laat blijken genoeg te hebben gegeten, of als het niet meer wil worden aangeraakt.

Tot de leeftijd van anderhalf jaar is het stellen van regels overigens nog niet zo heel zinvol: kinderen begrijpen ze eenvoudigweg niet. Het is ook belangrijk te weten dat voor kinderen van anderhalf jaar een regel enkel geldt als de persoon die hem stelt erbij is.

Kleine Maan heeft één verticale groep. Hierdoor speelt de sociale ontwikkeling mee in bijna alles wat we doen. Doordat het kind zich sociaal ontwikkelt, leert het in uiteenlopende situaties omgaan met anderen.

Wij leren kinderen liefdevol en respectvol met elkaar om te gaan, en geven hierbij zelf het goede voorbeeld. Samen spelen is een proces en dat gaat niet altijd zonder conflicten. Wij leren de kinderen om zelf hun grenzen te bepalen bij het spelen en om nee te durven zeggen wanneer ze iets niet willen. Kinderen mogen elkaar geen pijn doen. Wanneer een kind zich hier niet aan kan houden gaan we even apart zitten, leggen we het kind uit wat het effect van zijn gedrag is op de ander. Als het kind aangeeft weer op een lieve manier te kunnen spelen, is het weer in orde. We geven complimenten om positief gedrag te bevorderen.

Alle kinderen moeten zich veilig kunnen voelen bij ons. Kinderen die nog niet voor zichzelf op kunnen komen, beschermen wij. Wij hebben veel geduld en een groot inlevingsvermogen; maar het stellen van grenzen is ook noodzakelijk, omdat het duidelijkheid schept.

4.4 Cognitieve ontwikkeling

De cognitieve ontwikkeling is het proces van leren, en is niet los te zien van andere ontwikkelingsgebieden zoals de lichamelijke, motorische, sociaal-emotionele en spraak- en taalontwikkeling. Kinderen leren door te experimenteren, en onderzoeken de wereld met hun handen, ogen, oren en neus. Wij stimuleren deze ontwikkeling door het aanbieden van diverse materialen: duplo, noppers, klei, puzzels, vormenmateriaal, verf, boeken en muziek.

4.5 Taalkundige ontwikkeling

We vertellen wat we doen en voorzien al onze handelingen van uitleg. Een baby begrijpt de woorden die je spreekt nog niet. De manier waarop je dingen zegt hebben ze eerder door. We letten daarom goed op onze lichaamstaal, onze gezichtsuitdrukking en de hoogte van onze stem. Op die manier kan de baby proberen je gezichtsuitdrukking te imiteren en klanken na te doen. Baby's leren het meest van taal als een volwassene regelmatig tegen ze praat.

We nemen de tijd om naar het kind te luisteren en mét het kind te praten in plaats van tégen het kind. Op Kleine Maan wordt er veel voorgelezen. Met de jongsten uit plaatjesboeken en met de wat oudere kinderen verhaaltjes die ze soms ook gebruiken om hun eigen verhaal te vertellen. Ook wordt er veel gezongen. Liedjes worden begeleid met gebaren en we bedenken ook zelf wel eens liedjes. Als woorden niet goed worden uitgesproken of werkwoorden verkeerd worden vervoegd, herhalen wij het op de juiste manier. Wij zeggen niet: 'dat spreek je niet goed uit' of 'dat moet anders', maar als een kind zegt: 'mijn papa heeft mij gebrengt', zeggen wij: 'oh, heeft papa jou gebracht'.

Praten tegen kinderen in volwaardige en lange zinnen stimuleert de taalontwikkeling. Kinderen zijn gevoelig voor het taalgebruik van volwassenen om hen heen; dit stimuleert de hersenen en bevordert daarmee de taalontwikkeling. "Je ontwikkelt intelligentie door middel van taal", zegt de psychologe Anne Fernald, "weg met het babygebrabbel en de korte zinnnetjes."

4.6 Motorische ontwikkeling

Voor de ontwikkeling van de grove motoriek hebben we gevarieerd buitenmateriaal; loopfietsen, loopauto's, ballen, een glijbaan en natuurlijk een fantastische zandbak. Er worden bewegingsspelletjes gedaan en er bestaat de mogelijkheid om met een klein clubje naar een speeltuin in de buurt te gaan.

Binnen is er een grote mat waarop gesprongen en gegymd kan worden. Er wordt gedanst en we doen kinderyoga. Er zijn natuurlijk ook situaties die gevaarlijk kunnen zijn; op het meubilair klimmen bijvoorbeeld. Wij leggen dan uit waarom ze dat beter niet kunnen doen, en bieden een alternatief aan. Of we laten zien hoe je veilig kunt klimmen en oefenen dat met ze.

De fijne motoriek wordt gestimuleerd door te leren knippen, een prikpen gebruiken, kralen rijgen, plakken, kleuren, puzzels te maken of potloden te gebruiken. Baby's kunnen, op een kleed op de grond, draaien en kruipen en op die manier hun wereld vergroten.

4.7 De natuur

De natuur is voor een kind heel boeiend, het leert om te gaan met de aarde en respect te hebben voor alles wat erop groeit en leef. Wij leren kinderen dan ook bewust om te gaan met de natuur. Peuters met een schep in de hand hebben de neiging overal te gaan graven. Wanneer ze dit in de tuin of de vrije natuur doen, leggen we hun uit dat bomen en planten aarde nodig hebben om te kunnen groeien, en dat ze daarom beter in de zandbak kunnen graven. Over het algemeen zijn kinderen gevoelig voor dergelijke argumenten.

Met de kinderen besteden wij ook aandacht aan de seizoenen. In het voorjaar bekijken wij de eerste voorjaarsbloemen, en wat later de jonge blaadjes aan de bomen en de struiken. In de zomer genieten we van de warmte en het buiten eten, en laten we de kinderen lekker met verf en water spelen. In de herfst zoeken we gekleurde herfstbladeren en kastanjes en voelen we de wind die hard tegen de takken van de bomen blaast. In de winter hopen we dat er veel sneeuw valt, zodat we een sneeuwpop kunnen maken of met een slee kunnen glijden.

4.8 Het programma 'Deugdevriendjes'

Als onderdeel van onze coaching hebben wij het afgelopen jaar het programma van de Deugdevriendjes gevolgd. Dit is een heel mooi programma om met kinderen op een positieve manier bezig te zijn met het verkennen van hun karakter. Deugden zoals geduld, vastberadenheid, eerlijkheid, zelfdiscipline, vriendelijkheid en moed zijn belangrijk in ieders leven. Toch besteden we er in het dagelijkse leven vaak maar weinig aandacht aan, of in ieder geval niet bewust. Met het programma van de Deugdevriendjes leer je hoe je positieve eigenschappen wel heel bewust aandacht geeft. En dat kan een heel verschil maken. Je merkt het ook aan de kinderen, die zich meer bewust zijn en ook de deugden zelf beginnen te begrijpen en te gebruiken in hun eigen taalgebruik.

De materialen en werkwijze die we gebruiken, zijn speciaal ontwikkeld voor kinderopvang en onderwijs. Allemaal plekken waar kinderen uitgebreid kunnen oefenen met (de grenzen van) hun karaktereigenschappen geholpen door Deugdevriendjes met namen zoals; Bes Behulpzaam en Gem Geduld. Daarnaast worden er mooie materialen gebruikt, waaronder de deugdevriendjes handpoppen, posters en dagritmekaarten, die je op kan hangen. Vooral dit laatste werkt bij ons erg goed. De kinderen kijken vaak naar het bord waar de dagritmekaarten op hangen en weten zo waar ze aan toe zijn gedurende de dag.

Doormiddel van de deugdevriendjes leren de kinderen op een positieve manier over verschillende aspecten van hun karakter. Wij zijn hier onder andere mee bezig door activiteiten aan te bieden die gaan over één of meer deugden. Zo kan je bijvoorbeeld de kinderen fruit laten verdelen, en kijken of zij dit eerlijk doen (deugd eerlijkheid). Of je kan samen met de kinderen liedjes zingen uit een boek, om de beurt een liedje uitkiezen en dan naar de volgende (deugd geduld). Nog een voorbeeld is het bouwen van een groot bouwwerk. Hierbij kan je de kinderen vragen naar hun eigen ideeën en zelf ook ideeën inbrengen. Daardoor kun je zien of ze de deugden flexibel en/of vastberaden beheersen. Daarnaast is er ook nog de deugdtaal die wij gebruiken. Hierbij praat je op een heel andere manier tegen de kinderen. Zo zeg je bijvoorbeeld niet tegen een kind: "wil je nog even wachten?" maar dan zeg je "Ik ben nog even bezig. Als je nog even geduld hebt, dan kan ik je straks helpen".

Ook het geven van complimenten gaat nu op een andere manier. In plaats van dat we zeggen: "dat doe je goed!" zeggen we "wat laat jij veel doorzettingsvermogen zien, door het nog een keer te proberen. Nu is het je zelf gelukt!". Of bijvoorbeeld bij het wachten op het

fruit eten, zeggen we niet: “dankjewel voor het wachten!”, maar dan zeggen we “wat laat jij veel geduld zien, door te wachten tot we alles op tafel hebben gezet. Nu kunnen we samen beginnen met eten”.

Voor ons is het programma van de deugdevriendjes een heel fijne aanvulling op onze manier van werken. We merken dat de kinderen ook heel geïnteresseerd zijn, mede door de deugdevriendjes handpoppen, maar ook door de dagritme kaarten en door de manier waarop wij, als pedagogisch medewerkers met ze praten. Ook geeft het de kinderen meer zelfvertrouwen wanneer je op een positieve manier tegen ze praat en benoemt welke deugden ze allemaal beheersen. Wij hebben dan ook lijsten op de groep, waarbij wij bijhouden welke deugden elk kind (al) beheerst.

5 Het volgen en stimuleren van de ontwikkeling

5.1. Inleiding

Als pedagogisch medewerkers proberen wij een goed beeld te krijgen van elk kind door hem/haar te observeren, regelmatig en op verschillende momenten. Zo kan er worden aangesloten bij de ontwikkeling van het kind en kan het hierin worden gestimuleerd. Wij kijken hierbij naar verschillende ontwikkelingsaspecten, namelijk: de motorische ontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de persoonlijke ontwikkeling. Dit wordt bekeken per periode, namelijk: van 0-1 jaar, 1-2 jaar, 2-3 jaar en 3-4 jaar.

Elke periode zijn er bepaalde ontwikkelingsaspecten die een kind 'moet' kunnen. Hiervoor hebben wij lijsten op de opvang liggen. Wanneer ons dingen opvallen, wordt dit zo snel mogelijk met de ouders besproken.

5.2 Opvallend gedrag

Bij bijzonderheden, problemen of afwijkend gedrag in de ontwikkeling van het kind wordt dit als eerste besproken met de ouders/verzorgers van het kind. Daarna wordt, indien nodig, in overleg met ouders/verzorgers doorverwezen naar passende instanties om zo samen tot een plan van aanpak te komen.

5.3 Overdracht naar de basisschool

Vanaf het moment dat een kind de leeftijd van 3 jaar bereikt starten wij met de voorbereiding op de basisschool. Zo werken wij extra aan bepaalde aspecten die van het kind wordt verwacht in groep 1 van de basisschool, zoals:

- Het zindelijk worden wordt gedaan in overleg en samenwerking met de ouders. Hieronder wordt ook verstaan dat zij zelf leren hun billen af te vegen en hun handen te wassen.
- Het aan tafel kunnen blijven zitten. Dit oefenen wij bij het fruit eten en brood eten. Wij leren de kinderen dat zij aan tafel moeten blijven zitten totdat iedereen klaar is met eten en drinken. Dit doen wij op speelse wijze en door te vertellen waarom het belangrijk is dat zij blijven zitten aan tafel.
- Het opruimen van speelgoed. Wij leren de kinderen dat zij eerst het speelgoed opruimen waar zij mee hebben gespeeld en daarna met iets anders mogen spelen.
- Stimuleren om zoveel mogelijk zelf te doen. Hieronder verstaan wij het zelf aan- en uitkleden, zelf naar de wc toe gaan, maar bijvoorbeeld ook het zelf oplossen van kleine 'ruzies/conflicten'
- We bereiden kinderen voor door boekjes te lezen over de basisschool

Wanneer kinderen uiteindelijk naar de basisschool gaan, is er bij Kleine Maan sprake van een 'warme' en 'koude' overdracht, met andere woorden: een mondelinge en een schriftelijke overdracht. Bij de koude overdracht kan het kind een overdrachtsformulier mee krijgen naar de basisschool. Bij de warme overdracht kan de basisschool een gesprek met ons aanvragen, wanneer de ouders en/of de school hier behoefte aan hebben. In dit gesprek kan de ontwikkeling van het kind worden besproken. Hierbij kan gedacht worden aan: de sociale ontwikkeling, de taalontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling, de motorische ontwikkeling, de zelfstandigheidsontwikkeling en de creatieve ontwikkeling. Deze koude en warme overdracht kunnen uiteraard ook met elkaar worden gecombineerd. Zo wordt een goede

overdracht naar de basisschool optimaal voorbereid en uitgevoerd. Ouders moeten bij zowel een mondelinge als een schriftelijke overdracht schriftelijk toestemming geven.

5.4 Overdracht naar de BSO

Ook bij de overdracht van kinderen naar de BSO kan er sprake zijn van 'koude' overdracht via een overdrachtsformulier en een 'warme' overdracht door middel van een gesprek, waarin dezelfde onderwerpen ter sprake kunnen komen als bij een overdracht naar de basisschool. En ook nu moeten ouders bij zowel een mondelinge als een schriftelijke overdracht schriftelijk toestemming geven.

6 De praktijk – groep en dagindeling

6.1 Inleiding

Op Kleine Maan vinden wij het belangrijk het kind te aanvaarden zoals het is en het serieus te nemen, ongeacht de leeftijd. Ieder kind is uniek en moet alle kansen krijgen zich ten volle te ontplooien. Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Wij willen daarom een plaats bieden waar kinderen zich veilig, thuis en geliefd voelen, waar ze alle aandacht krijgen die ze nodig hebben, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot kinderen die goed in hun vel zitten. Wij zorgen daarom voor rust, voor een positieve omgang met de kinderen, zodat elk kind zich welkom en vertrouwd voelt. Wij willen kinderen ook hun privacy gunnen: ze moeten af en toe alleen kunnen spelen, zonder het gevoel te hebben dat iemand op hen let.

Wij vinden gezonde voeding belangrijk. We geven de kinderen zoveel mogelijk biologisch voedsel met zo min mogelijk toevoegingen; dit draagt ook bij aan een gezonde ontwikkeling.

Een vaste dagindeling maakt de dag overzichtelijk. Ritme, gewoonten en rituelen geven de kinderen houvast: weten hoe de dag verloopt geef rust. Dit alles gebeurt in samenspraak met de ouders; onze pedagogische visie wordt zoveel mogelijk afgestemd op de thuissituatie.

6.2 De groep

Kleine Maan heeft een groep met kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. De groepsgrootte is maximaal 11, waarvan maximaal 3 kinderen jonger dan een jaar.

6.3 Openingstijden – vakanties

Kleine Maan is geopend op werkdagen van 8.00 tot 18.00 uur. Kinderen worden op vaste dagdelen geplaatst voor minimaal twee dagdelen. De dagdelen zijn 's ochtends van 08.00-13.00 uur en 's middags van 13.00-18.00-uur. 's Ochtends kunnen de kinderen worden gebracht tussen 8.00 en 8.30 uur, en 's middags gehaald en gebracht tussen 12.30 en 13.00 uur. Tussen 17.00 en 18.00 kunnen de kinderen worden gehaald.

Kleine Maan is het hele jaar geopend met uitzondering van Goede Vrijdag, Pasen, Koningsdag (27 april), Bevrijdingsdag (5 mei), Hemelvaartsdag en de vrijdag erop, Pinksteren en de periode tussen Kerst en Oud en Nieuw.

6.4 Extra opvangmogelijkheden

Als de ruimte het toelaat, bestaat de mogelijkheid kinderen op andere dagdelen te brengen dan waar regulier gebruik van gemaakt wordt.

6.5 Aanmelden

Ouders kunnen zich via de website of telefonisch bij het kinderdagverblijf aanmelden.

6.6 Wennen

Wij vinden het belangrijk dat ouders en kind voldoende tijd en ruimte nemen om bij ons te wennen. Daarom bieden wij ouders en kind de mogelijkheid om vóór de plaatsingsdatum alvast een dagdeel te komen. Ouders krijgen op die manier een indruk van hoe wij werken op de groep. En het kind kan, vergezeld van een vertrouwd persoon, alvast een beetje aan ons wennen.

6.7 Beroepskracht - kindratio

De groeps grootte op Kleine Maan is maximaal elf kinderen in de leeftijd van 0 tot 4, waarvan maximaal drie kinderen jonger dan 1 jaar. Er zijn twee pedagogisch medewerkers.

De beroepskracht-kind-ratio is bij Kleine Maan als volgt geregeld:

Tussen 8.00 en 9.00 uur, tussen 13.00 en 14.00 uur en na 17.00 uur is er één pedagogisch medewerker aanwezig. In de gang hangt op het prikbord een lijst waarop staat wie van de pedagogisch medewerkers (en welke kinderen) wanneer aanwezig zijn en wanneer de pauzes worden gehouden.

6.8 Drie-uursregeling

Tussen 8.00 en 9.00 uur, tussen 13.00 en 14.00 uur en na 17.00 is er één pedagogisch medewerker aanwezig.

6.9 Informatieoverdracht Pedagogisch beleidsplan (waaronder afwijking BKR)

Het pedagogisch beleidsplan ligt ter inzage bij Kleine Maan. Van wijzigingen in het beleidsplan worden ouders schriftelijk of mondeling op de hoogte gebracht.

6.10 Dagindeling

De kinderen worden gebracht tussen 8.00 en 8.30 uur. Ouders vertellen eventuele bijzonderheden, en de kinderen nemen afscheid van hun ouders. Tot 09.30 uur kiezen de kinderen hun eigen activiteit, bijvoorbeeld puzzelen, duplo, noppers, kleien, muziek luisteren, zelf een boek lezen of voorgelezen worden.

Voor een overzichtelijk verloop van de dag zijn er vaste activiteiten op vaste tijdstippen. Het geef de kinderen grip op het verloop van de dag. Baby's worden volgens hun eigen schema verzorgd en gevoed.

's Morgens wordt er fruit gegeten en wat gedronken. Daarna kiest ieder kind zijn of haar lied. Voor de jongsten kiezen we gezamenlijk een liedje. Hierna gaan de kinderen naar het toilet en worden de luierkinderen verschoond. De allerjongste peuters gaan even slapen. Als de weersomstandigheden het enigszins toe laten gaan we naar buiten, het is gezond en de kinderen kunnen hun energie kwijt.

Om 11.45 uur is het tijd voor de broodmaaltijd. Als de kinderen het willen, kunnen ze meehelpen met het dekken van de tafel. We beginnen de maaltijd met een liedje over eten. Regel is dat kinderen blijven zitten tot iedereen klaar is. Voor sommige kinderen is dat best moeilijk, maar ze wennen er spelenderwijs aan.

Na de maaltijd worden de kinderen die er alleen 's ochtends zijn, opgehaald en de kinderen die er alleen 's middags zijn, gebracht. De medewerkers gaan om de beurt pauzeren.

De kinderen kunnen buiten spelen wanneer ze dat willen, spelletjes doen, knutselen of lekker samen boekjes lezen. Wanneer alle kinderen weer uit bed zijn, is het tijd voor een rijstwafel en wat drinken. Wat er daarna gaat gebeuren, hangt af van het weer en van de energie die de kinderen nog hebben. Aan het einde van de dag is het weer tijd voor een rustige afbouw. Ouders halen hun kinderen op en wij doen de overdracht.

6.11 Slapen

De meeste kinderen slapen overdag één of meerdere keren. Wij houden zoveel mogelijk rekening met de slaaprituelen van het kind. Ieder kind slaapt zoveel mogelijk in zijn eigen bed. We maken gebruik van een babyfoon met een camera. Als baby's pas bij ons zijn, slapen ze vaak nog beneden, zodat we ze goed in de gaten kunnen houden. Als ze wat meer gewend zijn, gaan ze in overleg met de ouders boven slapen.

6.12 Voeding

6.12.1 Aanbod gezonde voeding

Op Kleine Maan willen wij de kinderen zoveel mogelijk biologische voeding geven, zonder toegevoegde suikers, en geen of zo weinig mogelijk zout.

6.12.3 Vaste rustige eetmomenten

Wij hanteren vaste eettijden. Dit zorgt voor een herkenbaar ritme dat rust oplevert voor de kinderen. We eten samen aan tafel en zorgen voor een fijne sfeer. Afspraak is: de kinderen mogen van tafel als iedereen zover is.

Kinderen laten zelf blijken wanneer ze genoeg hebben gegeten; wij dringen hun geen eten op. Wij houden rekening met allergieën van kinderen. Als een dieet nodig is, zijn individuele afspraken mogelijk.

Bij verjaardagen horen traktaties, zowel eetbare als niet-eetbare. Wij vragen de ouders de traktaties zo klein mogelijk te houden en niet te calorierijk.

De oudere kinderen nemen fruit mee dat wordt geschild, in stukjes gesneden en onder de kinderen verdeeld. De kinderen drinken daarna thee of water; de jongste kinderen eten een fruithap. Bij de broodmaaltijd laten we de kinderen zoet beleg afwisselen met hartig beleg. Bij de maaltijd drinken de kinderen melk, thee of water. Als kinderen eraan toe zijn, helpen we ze om zelf hun brood te leren smeren. 's Middags eten de kinderen een rijstwafel of een cracker en drinken daarbij thee of water. De voeding van de baby's gaat in overleg met de ouders. Als er iemand jarig is of als er afscheid wordt genomen, wordt er natuurlijk getrakteerd. Wij willen graag dat dit gezonde traktaties zijn.

7 Groepsleiding

7.1. Inleiding

Het team bestaat uit twee vaste medewerkers die tevens eigenaar zijn van het kinderdagverblijf. De medewerkers zijn in het bezit van een relevante beroepsopleiding en een actuele V.O.G.

Tijdens vakanties of in geval van ziekte van een van de medewerkers wordt er een beroep gedaan op bekende invalkrachten. Op de groep wordt ook gewerkt met stagiaires, die in het kader van hun opleiding praktijkervaring opdoen. De stagiaires zijn altijd boventallig en dragen geen eindverantwoordelijkheid.

Er wordt gewerkt volgens een vast rooster. Iedere medewerker heeft haar eigen kwaliteiten en inbreng, maar van haar wordt in ieder geval verwacht dat zij:

- respect heeft voor het kind
- in staat is een vertrouwensband op te bouwen
- een veilige sfeer kan scheppen
- oog heeft voor de belangen van het individu en voor de groep
- beschikt over een gezonde dosis humor en relativeringsvermogen
- kinderen begeleidt in het zoeken naar oplossingen en waar nodig sturing biedt.

Eenmaal per maand is er een teamoverleg, waarin gesproken wordt over de kinderen, zakelijke aspecten en actuele thema's binnen Kleine Maan. Dagelijks vindt er mondeling en schriftelijk overdracht plaats tussen de teamleden.

7.2 Vaste gezichten op de groep.

Op Kleine Maan zijn twee medewerkers, die er iedere dag zijn. De kinderen zien dus altijd dezelfde gezichten.

7.3 Stagiaires

Naast de vaste pedagogisch medewerkers werkt Kleine Maan ook met stagiaires. De groepsleiding zorgt ervoor dat stagiaires de mogelijkheid krijgen om het beroep binnen het werkveld te leren. De groepsleiding creëert een leerklimaat waarin een stagiaire zich zoveel mogelijk kan ontwikkelen. Ook wordt ervoor gezorgd dat een stagiaire de kans krijgt om leerdoelen te behalen voor de opleiding die hij of zij volgt. Onder verantwoordelijkheid van de stagebegeleider krijgt de stagiaire de mogelijkheid om met alle gebieden van het vak kennis te maken, voor zover de stagiaire daar op basis van zijn of haar theoretische kennis en vaardigheden aan toe is. De stagebegeleider is deskundig in het begeleiden van de stagiaires.

Voordat iemand bij Kleine Maan komt stage lopen wordt een kennismakingsgesprek gehouden. Zo wordt bekeken of er een goede match is tussen de kinderen en de medewerkers. Wanneer wordt besloten dat er inderdaad een goede match is, dient de stagiaire eerst een VOG aan te vragen. Daarnaast wordt een gediplomeerde medewerker aangewezen die de stagiaire zal gaan begeleiden gedurende de stageperiode. Een stagiaire draait bij ons mee in het dagelijks ritme van Kleine Maan en voert hierbij voldoende werkzaamheden uit. Deze werkzaamheden zullen aansluiten bij het opleidingsniveau. Een stagiaire kan bij ons alle voorkomende werkzaamheden verrichten, behalve het verzorgen van baby's, dit in verband met veilige hechting.

De werkzaamheden van de stagiaire zijn onder andere:

- helpen met het voorbereiden van activiteiten (spullen klaarzetten)
- helpen met het uitvoeren van activiteiten
- de ruimte helpen opruimen en schoonhouden
- helpen met de verzorging van kinderen (mee naar de wc gaan, helpen met op het potje gaan etc.)
- voorbereiden en assisteren bij bijvoorbeeld het fruit en brood eten
- andere voorkomende werkzaamheden.

8 Accommodatie

8.1 De locatie

Kleine Maan bevindt zich in een woonwijk. De voormalige eengezinswoning is speels en knus aangepast als kinderdagverblijf. Beneden bevinden zich twee ruimtes waarin gegeten en gespeeld kan worden, een keuken, en een toilet op kinderhoogte. Op de bovenverdieping zijn drie kamers; twee ervan worden gebruikt als slaapkamer, en één als overblijf- en vergaderruimte voor de medewerksters. Verder bevindt zich op de verdieping een wasruimte met een tweede toilet. Via de achterdeur beneden kom je op de buitenspeelplaats. Deze is afgeschermd door een hek en grenst aan een groenvoorziening met bomen en struiken.

8.2 Benedenruimte

De ruimtes beneden staan met elkaar in verbinding, maar kunnen ook van elkaar gescheiden worden. De allerjongsten kunnen daardoor rondkruipen zonder omver gelopen te worden, terwijl de grotere kinderen bijvoorbeeld kunnen bouwen zonder dat hun bouwwerk omgekieperd wordt.

In de eerste ruimte staat een driehoekige tafel van hout met drie houten banken eraan vast. Aan de drie hoeken staan krukken voor de medewerksters. Tegen een wand staat een kast met bakken voor de spullen van de kinderen en hun speelgoed. Daarnaast staan twee blankhouten boxen, met daaronder een speelhuis, en een kast met boeken en speelgoed. Er staan twee stoelen waarop we kunnen zitten als we een baby voeden.

Er is een ergonomische, in hoogte verstelbare tafel waarop we de kinderen verschonen. Daarnaast is er, op kinderhoogte, een wasbak met alleen koud water en met een spiegel. Aan een andere wand is een bord waarop de kinderen kunnen tekenen. Een bank van leer in de kleuren lime zilver en zwart wordt gebruikt om samen boekjes te lezen of om een baby de fets te geven.

In de tweede ruimte zijn twee wanden beschilderd met de afbeelding van 'Stap maar in'. Er staat een speelfornuis. In een kast zijn bakken met verkleedkleden, poppenspullen, boeken, noppers en doktersspullen. Om een lage, blauwe tafel tegen het achterraam staan zes krukjes in de kleuren blauw en groen. Op de grond ligt een grote blauwe mat waarop gesprongen en gegymd kan worden.

We hebben voor de wanden en de vloeren gekozen voor rustige en neutrale kleuren: de vloer is blauw, een rustgevende kleur, de wanden zijn gebroken wit. Het meubilair is van hout of leer. De bakken waar het speelgoed in zit zijn blauw, rood en groen. De meeste spullen zijn op kinderhoogte.

De keuken staat in verbinding met de leefruimte maar is afgesloten door een hek. In de hal kunnen de kinderen hun jassen ophangen. Er is het kindertoilet en de trap naar boven. De trap is zowel beneden als boven afgesloten door een hek. De trap is bekleed met vloerbedekking, niet alleen om uitglijden te voorkomen maar ook om geluid te dempen.

8.3 Bovenruimte

Op de bovenverdieping zijn twee slaapkamers voor de kinderen. In de grootste slaapkamer staan drie bedden, een commode en een wastafel. De vloer is zachtgeel, de wanden zijn wit en de balken zijn blauwgroen geschilderd. Verder zijn er geen decoraties, de ruimte is zo rustig mogelijk gehouden. In de tweede wat kleinere slaapkamer staan twee bedden en een houten kastje. In deze ruimte zijn de zelfde kleuren gebruikt als in de grotere slaapkamer. De derde kamer wordt gebruikt als vergader- en overblijfruimte. Voorts zijn er het hok met daarin de verwarmingsketel, een opbergkast en de wasruimte met daarin het toilet voor de volwassenen, een wastafel, een wasmachine en een wasdroger.

8.4 Buitenspeelplaats

Via de deur in de leefruimte beneden kom je op de buitenspeelplaats. De speelplaats is voor een deel betegeld, er is een stukje gras en langs de zijkant staan een paar bosjes waar een klein paadje tussendoor loopt. De speelplaats is omheind door een houten hek. Er is een zandbak, er staat een glijbaan. en er is een echte snoeptuin met bessen- en kruidenstruiken! Al met al hebben wij ernaar gestreefd het kinderdagverblijf zo rustig en praktisch mogelijk in te richten, maar wel voorzien van een speelse noot.

9 Contacten ouders

Als groepsleiding vinden wij regelmatig contact met de ouders erg belangrijk, om zo de gedeelde opvoeding van het kind goed op elkaar af te stemmen. Wij streven daarom naar een sfeer van openheid en vertrouwen tussen ouders en groepsleiding. De meeste contacten met de ouders zijn er bij het brengen en halen van het kind. Deze momenten bieden de mogelijkheid om bijzonderheden uit te wisselen. Mocht er bij de ouders behoefte zijn om wat uitgebreider over hun kind te praten, dan is dat altijd mogelijk.

9.1 Mentorschap

Ouders kunnen met de mentor van hun kind bijzonderheden bespreken. Ieder kind heeft een eigen mentor. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. Het is al een dagelijkse praktijk om bij het halen en brengen van de kinderen informatie over hen uit te wisselen. Het mentorschap biedt daarnaast de mogelijkheid om ongestoord – buiten de aanwezigheid van kinderen en andere ouders – van gedachten te wisselen. Door de ontwikkeling van een kind te volgen kan de pedagogisch medewerker inspelen op de behoeften van dat kind. Er kan met de ouders worden overlegd op welke manier je het beste aan de wensen en de behoeften van het kind tegemoet kunt komen. Op deze manier kunnen ook eventuele achterstanden op tijd worden gesignaleerd. Met toestemming van de ouders kan de mentor ook een rol vervullen in de contacten met andere zorgprofessionals. De mentor draagt, indien gewenst, ook zorg voor de overdracht naar de basisschool. Bij een nieuwe aanmelding krijgt het kind een mentor toegewezen. Op dit moment zijn de kinderen verdeeld onder twee medewerkers. Beiden werken hetzelfde aantal uren op de groep.

9.2 Informatie aan ouders

Wij houden ouders op de hoogte met een nieuwsbrief die via e-mail wordt verspreid. Zo'n nieuwsbrief kan betrekking hebben op de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK), roosterwijzigingen, de komst van nieuwe kinderen of het vertrek van een kind naar de basisschool, nieuwe invalkrachten of stagiaires, enzovoorts.

9.3 Advies inenten

Bij ons beleid over inenten houden wij goed de actuele ontwikkelingen in de gaten. Dankzij vaccinaties zijn ziektes uitgebannen. Ouders die hun kind om welke reden dan ook niet laten inenten, vergroten het risico dat hun kind een besmettelijke ziekte oploopt en daarmee andere kinderen besmet.

Hoewel de overheid nog geen duidelijk standpunt inneemt over de vaccinatieplicht die kinderdagverblijven wel of niet als voorwaarde voor kinderopvang stellen, willen wij dat alle kinderen die bij ons komen ingeënt zijn. Het is al wel bekend dat een meerderheid in de Tweede Kamer de kinderopvang de vrijheid wil geven niet-ingeënte kinderen te weigeren.

9.4 Omgang met digitale en sociale media

In de dagelijkse praktijk van Kleine Maan – de pedagogische zorg voor kinderen – wordt geen gebruik gemaakt van digitale media: de ervaring leert ons dat dit medium geen toegevoegde waarde heeft voor de begeleiding van kinderen.

Kleine Maan heeft wel een eigen website en facebookpagina. De website om de bedrijfs- en contactgegevens, de dagelijkse gang van zaken en de pedagogische visie en praktijk van Kleine Maan uit te dragen. De facebookpagina voor nieuwsberichten en tussentijdse updates. Voor zowel de website als de facebookpagina geldt dat er geen vertrouwelijke informatie op wordt gezet en dat op geplaatste foto's de kinderen onherkenbaar zijn.

9.5 Jaarlijks uitstapje Nienoord

Elk jaar gaan groepsleidsters, kinderen en ouders kort voor de zomervakantie gezellig een dagje op stap naar de speeltuin van Landgoed Nienoord in Leek. Dat betekent weer een mogelijkheid elkaar beter te leren kennen en samen te genieten van de aanblik van spelende kinderen!

10 Continue kwaliteit

10.1 Wettelijke eisen kinderopvang

In de Wet Kinderopvang worden minimum eisen gesteld aan de kwaliteit van de opvang. Deze wet schrijft voor dat de opvang moet zorgen voor 'verantwoorde kinderopvang' en stelt daarom eisen aan o.a. de groeps-grootte, stamgroepen, beroeps-kind-ratio (BKR), voorwaarden voor een opendeurenbeleid, vierogenprincipe en eisen aan het pedagogisch beleidsplan en de accommodatie van het kinderdagverblijf. Jaarlijks wordt gecontroleerd of voldaan wordt aan alle wettelijke eisen. De inspectierapporten zijn in te zien op de website van Kleine Maan.

10.2 Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK)

De nieuwe kwaliteitseisen voor de kinderopvang zijn ingedeeld in vier thema's:

- ontwikkeling van het kind centraal (groepsoverleg)
- veiligheid en gezondheid (jaarlijkse risico inventarisatie)
- stabiliteit en pedagogisch maatwerk (werken met baby's in de praktijk, vaste gezichten)
- kinderopvang is een vak (pedagogische coaching, pedagogische verdieping, scholing)

Met de invoering van de wet IKK op 1 januari 2019 geldt de verplichte inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker. Een pedagogisch beleidsmedewerker draagt bij aan de kwaliteit van de opvang en heeft twee belangrijke taken. Enerzijds houdt zij zich bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid. Anderzijds coacht zij pedagogisch medewerker(s) bij hun werkzaamheden.

De pedagogisch beleidsmedewerker ontwikkelt het pedagogisch beleid. Het pedagogisch beleid kan breder zijn dan alleen het pedagogisch beleidsplan. Het kan al het beleid omvatten dat te maken heeft met de pedagogische praktijk. Daarnaast kan de pedagogisch beleidsmedewerker een taak hebben bij het bewaken en het invoeren van pedagogische beleidsvoornemens, zodat iedere medewerker volgens dezelfde pedagogische visie werkt. Naast het ontwikkelen van het pedagogisch beleid, zorgt de pedagogisch beleidsmedewerker als coach ook voor het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Een coach begeleidt en traint de medewerker(s) bij de dagelijkse praktijkwerkzaamheden. Iedere pedagogisch medewerker ontvangt jaarlijks coaching, ook pedagogisch medewerkers met flexibele inzet.

Kinderopvangorganisaties kunnen kiezen voor twee aparte functies, of voor één functie waarin de medewerker beide rollen vervult. Wij hebben er afgelopen 2 jaar voor gekozen om deze functie te splitsen: Ingrid als pedagogisch beleidsmedewerker en een door ons ingehuurde coach voor de pedagogische coaching van Selma en Ingrid.

Op jaarbasis wordt er op Kleine Maan 50 uur besteed aan het pedagogisch beleid en 20 uur aan pedagogische coaching. Dit aantal uren komt voort uit de volgende berekening:

Minimaal 50 uur per jaar (50 x het aantal kindercentra) voor de ontwikkeling en implementatie van pedagogisch beleid

Minimaal 20 uur per jaar (10 uur x het aantal fte) voor de coaching van beroepskrachten)

De taken van de beleidsmedewerker bestaan uit:

Het signaleren van trends, ontwikkelen tot verbetering van bestaande processen, methodes en programma's (10 uur)

Verdere ontwikkeling van pedagogisch beleid gebeurt door bestudering van pedagogische

boeken, maken van verbeterplannen en door besprekingen tijdens teamoverleg (20 uur)
Schrijven van pedagogisch beleid en vertalen daarvan naar de praktijk: doorlezen van
bestaand pedagogisch beleid en waar nodig aanpassingen aanbrengen (10 uur)
Communicatie omtrent het beleid d.m.v. nieuwsbrieven (10 uur).

10.3 Klachtenregeling

Kleine Maan is geregistreerd bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen
hierna Geschillencommissie).

- De ouder behoort de klacht eerst bij de ondernemer in te dienen.
- Leidt de klacht niet tot een oplossing, dan moet het geschil binnen 12 maanden na de datum waarop de ouder/oudercommissie de klacht bij de ondernemer indiende,
- schriftelijk of in een andere door de commissie te bepalen vorm bij de Geschillencommissie aanhangig worden gemaakt.
- Geschillen kunnen zowel door de ouder/oudercommissie als door de ondernemer aanhangig gemaakt worden bij de Geschillencommissie (www.degeschillencommissie.nl).
- Ouders kunnen ook direct bij de geschillencommissie hun klacht indienen

Bij iedere nieuwe aanmelding krijgen de ouders een formulier met daarop de huisregels.
Daarin staat beschreven welke stappen er ondernomen kunnen worden bij een klacht.
Actuele stand van zaken: In 2019 zijn er noch bij de leidinggevenden, noch bij de
Geschillencommissie klachten ingediend over Kleine Maan.

10.4 Meldcode kindermishandeling

Kleine Maan heeft op meldcode-assistent.nl het 'Protocol Meldcode: hoe te handelen bij vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld' ingevuld (zie bijlage).

11 Literatuur Pedagogiek Kinderopvang

BKK. *Pedagogisch curriculum*.

(<https://www.stichtingbkk.nl/pedagogisch-curriculum/over-pedagogisch-curriculum.html>)

Fukkink, R., Tavecchio, L., Kruif, R. de, Vermeer, H. & en Zeijl, J. van (2005). Criteria voor kwaliteit van kinderopvang: Visies van sleutelfiguren. *Pedagogiek*, 25:4, 243-261

Fukkink, R. (eindred.) (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. Utrecht: Bureau Kwaliteit Kinderopvang

(https://www.stichtingbkk.nl/images/Ped._Curriculum_compleet_LR.pdf)

Info.nu. *Pedagogisch stromingen in de kinderopvang*.

<https://mens-en-samenleving.infonu.nl/pedagogiek/113743-pedagogische-stromingen-in-de-kinderopvang.html>

Junger, M. (2018). Het bevorderen van de gezonde ontwikkeling van kinderen: een preventieve aanpak. *Pedagogische Studiën*, 95:5-6, 353-360

*Meij, H. (2011). De basis van opvoeding en ontwikkeling. Nederlands Jeugdinstituut

(<https://www.nji.nl/nl/Download-Nji/Normale-ontwikkeling-pdftekst.pdf>)

Nederlands Jeugdinstituut. *Werken aan kwaliteit van kinderopvang*.

<https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Kinderopvang-en-peuterspeelzalen/Werken-aan-kwaliteit-van-kinderopvang>

Stichting NIVOZ. *Pedagogische canon*.

<https://nivoz.nl/nl/pedagogische-canon>

*Pijpers, R. (red.) (2011). *App Noot Muis. Peuters en kleuters op internet*. Stichting Mijn Kind Online

(https://www.kennisnet.nl/mijnkindonline/files/App_Noot_Muis.pdf)

*Riksen-Walraven, M. (2004). Pedagogische kwaliteit in de kinderopvang: doelstellingen en kwaliteitscriteria. In M.H. van IJzendoorn, L.W.C. Tavecchio & M. Riksen-Walraven (red.), *De kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang*. Amsterdam: Uitgeverij Boom.

Riksen-Walraven, M. (2006). Effecten van de cursus Werken met baby's. In H. Meij, M. Balledux, N. Jongepier & M. Riksen-Walraven (Redactie). *Werken met baby's. Ontwikkeling, evaluatie en effecten van een cursus voor babyleidsters*. Utrecht: Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn / NIZW.

Sociaal.net. *Kinderopvang is er voor iedereen*.

<https://sociaal.net/opinie/kinderopvang-is-er-iedereen/>

Tavecchio, L. (2001). Kinderopvang: De emancipatie van een uniek en relevant opvoedingsmilieu tussen gezin en school, *Pedagogiek*. 21:4, 291-295

Tavecchio, L. & Oostdam, R. (2013). Niet elk kind is ontvankelijk voor vroegtijdige stimuleringsprogramma's. De invloed van onderliggende factoren van schoolrijpheid in relatie tot de voor- en vroegschoolse educatie. *Pedagogiek* 33:1, 37-48

**Vakblad vroeg: Kennisplatform jong kind:*

<https://www.vakbladvroeg.nl/tag/taalontwikkeling/>

Bijlage

Protocol Meldcode kindermishandeling of huiselijk geweld

Protocol Meldcode

hoe te handelen bij vermoedens van **kindermishandeling**
of huiselijk geweld

Kinderdagverblijf Kleine Maan

gemaakt met

Kort overzicht stappen Meldcode

1	<ul style="list-style-type: none"> • Signalen in kaart brengen • Kindcheck • Gesprek met de betrokkenen 	<ul style="list-style-type: none"> • Houder kinderdagverblijf brengt de signalen in kaart. • Houder kinderdagverblijf doet de kindcheck. • Houder kinderdagverblijf bespreekt de zorg met de betrokkenen. • Houder kinderdagverblijf documenteert stap 1. • Houder kinderdagverblijf registreert de start van de Meldcode.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg met deskundige collega <ul style="list-style-type: none"> • Bij twijfel: overleg met Veilig Thuis (anoniem) • Bij twijfel: overleg met letseldeskundige 	<ul style="list-style-type: none"> • Houder kinderdagverblijf overlegt met/in het teamoverleg. • Houder kinderdagverblijf vraagt bij twijfel advies bij Veilig Thuis. • Houder kinderdagverblijf schakelt bij twijfel letseldeskundige in (kan via Veilig Thuis) • Houder kinderdagverblijf documenteert stap 2.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek met betrokkenen 	<ul style="list-style-type: none"> • Houder kinderdagverblijf voert het gesprek met de betrokkenen. • Houder kinderdagverblijf documenteert stap 3.
4	<ul style="list-style-type: none"> • Wegen van het geweld aan de hand van het afwegingskader <ul style="list-style-type: none"> • Bij twijfel: altijd contact met Veilig Thuis 	<p>Houder kinderdagverblijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeelt de risicotaxatie • Heeft bij twijfel contact met veilig thuis • Weegt aan de hand van het afwegingskader • Documenteert stap 4
<p>Afweging 2 Is hulpverlening (ook) mogelijk?</p>		<p>Afweging 1 Is melden noodzakelijk?</p>
5	<ul style="list-style-type: none"> • Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp 	<p>Houder kinderdagverblijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beslist aan de hand van de uitkomsten (van het afwegingskader) • Bespreekt een melding met de betrokkenen • Documenteert stap 5

Informatie bij de stappen

Stap 1: signalen in kaart brengen

Bij een vermoeden van kindermishandeling/huiselijk geweld zullen de signalen hiervan in kaart worden gebracht door **houder kinderdagverblijf**.

Kindcheck

De kindcheck is vooral gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten. In twee situaties is de kindcheck ook voor andere organisaties van toepassing:

- ♦ Als u zich zorgen maakt op basis van oudersignalen terwijl er geen kindsignalen zijn. Zo geldt de kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten.
- ♦ Het contact met een jongere waarbij u zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin.

Dit bespreekt de beroepskracht direct met de aandachtsfunctionaris. In dit gesprek met de betreffende ouder/verzorger wordt onderzocht of het, ondanks de situatie, lukt om de kinderen voldoende verzorging, zorg en veiligheid te bieden, of dat daar hulp bij nodig is. Blijven er zorgen dan neemt de aandachtsfunctionaris op basis van de oudersignalen contact op met Veilig Thuis. Veilig Thuis zal de situatie waarin de kinderen zich feitelijk bevinden nader onderzoeken en zo nodig passende hulp te organiseren voor alle betrokkenen.

Houder kinderdagverblijf zal het gesprek met de betrokkenen voeren, en **houder kinderdagverblijf** zal zonodig contact opnemen met Veilig Thuis.

Gesprek met de betrokkenen

Het uitgangspunt is om de betrokkenen zo snel mogelijk bij de zorgen te betrekken. Aangezien er in het traject meerdere stappen gezet worden en de betrokkenheid van de betrokkenen belangrijk is, zullen meerdere gesprekken gevoerd worden. Het eerste contact met betrokkenen gaat over het bespreken van de zorgen.

De gesprekken met de betrokkenen zijn ook bedoeld om de verdere aanpak en de te nemen stappen te bespreken. Als de betrokkenen de zorgen herkent, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Als dit niet het geval is, zal worden aangegeven dat u verder gaat met de stappen van de meldcode.

Ook bieden de gesprekken de gelegenheid om toestemming te vragen om de zorg met anderen te bespreken. Breng de betrokkenen na overleg met anderen op de hoogte.

Het eerste gesprek over de zorgen wordt gevoerd door **houder kinderdagverblijf**.

Als de betrokkenen wegblijven na dit gesprek, of zijn/haar kind of partner weghoudt bij de organisatie, kan contact worden opgenomen met Veilig Thuis en overlegd worden of er een melding gedaan moet worden. De verdere stappen kunnen niet genomen worden, omdat er geen zicht meer is op de betrokkenen.

Documenteren

In stap 1 zal de verantwoordelijkheid voor het documenteren bij **houder kinderdagverblijf** liggen.

Registreren aantallen

Voor statistiek-doeleinden is het van belang dat het aantal keren dat de Meldcode wordt gestart vastgelegd wordt. Dit zal worden gedaan door **houder kinderdagverblijf**.

Stap 2: overleg met deskundige collega

Houder kinderdagverblijf is verantwoordelijk voor het overleg in/met **het teamoverleg**.

Houder kinderdagverblijf zal bij twijfel Veilig Thuis advies vragen. Bij twijfel over letsel zal **houder kinderdagverblijf** een letseldeskundige inschakelen (dit kan via Veilig Thuis).

Als er door de betrokkenen geen toestemming is gegeven voor het vragen van advies, zal het advies anoniem gevraagd worden.

Documenteren

Houder kinderdagverblijf legt in het dossier vast wanneer, met wie, de collegiale consultatie heeft plaatsgevonden, en wat het resultaat van deze consultaties is geweest.

Stap 3: gesprek met betrokkenen

In deze stap moet een gesprek met betrokkenen plaatsvinden.

Het gesprek met de betrokkenen over de zorg, signalen, feiten en advies wordt gevoerd door **houder kinderdagverblijf**.

Als de veiligheid in gevaar is, en het gesprek *niet* gevoerd kan worden, wordt de reden hiervan gedocumenteerd met de vervolgstap.

Documenteren

Houder kinderdagverblijf legt in het dossier de gespreksverslagen met de betrokkenen vast, de reactie van de betrokkenen en de vervolgstappen.

Stap 4: wegen van het geweld en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig thuis

De **houder kinderdagverblijf** weegt op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling al dan niet in overleg met een deskundige collega. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen. Ook moet er altijd overwogen worden of er naar de politie moet worden gegaan. Tenslotte zijn kindermishandeling en huiselijk geweld strafbare feiten. Voor de weging is het van belang dat de **houder kinderopvang** in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen beschrijft en vastlegt die al gezet zijn.

Daarnaast zijn voor de weging de volgende factoren van belang:

- de leeftijd van het slachtoffer;
- de aard van het geweld;
- de mate van afhankelijkheid;
- de duur van het geweld;
- de verwachting over de schade die wordt aangericht;
- de mate van isolement waarin het geweld zich afspeelt.

Een weging is altijd persoonlijk, er zijn geen vaste richtlijnen voor. Omdat elke situatie uniek is, is hier geen standaard voor. Wanneer twijfel blijft bestaan over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, is het verplicht om VEILIG THUIS te raadplegen. VEILIG THUIS kan helpen een risicotaxatie uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te organiseren of een melding te doen. Dit is ook van toepassing als het om mogelijk eer gerelateerd geweld gaat. Zo mogelijk kan ook het Landelijk Expertise Centrum Eer gerelateerd Geweld (LEC EGG) van de politie om advies worden gevraagd

Stap 5: beslissen aan de hand van het afwegingskader; zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Als op basis van de afweging in stap 4 genoeg gronden zijn dat het kind en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd kunnen worden:

- bespreek met de ouders;
- organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- volg de effecten van deze hulp en
- doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Dit is de verantwoordelijkheid van de **houder kinderopvang** al dan niet in overleg met de een deskundige collega. Als Kleine Maan gebruik heeft gemaakt van het zorgadviesteam, kan het zorgadviesteam verdere actie coördineren. Het zorgadviesteam bespreekt de hulpvraag van Kleine Maan en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de beroepskracht en adviseert over verdere hulp. Ook het CJG kan worden geraadpleegd en hierin adviseren. De **houder kinderopvang** binnen Kleine Maan bespreekt met de ouders de uitkomst van de bespreking met het CJG of zorgadviesteam.

Met de ouders kan gesproken worden over verder te nemen stappen voor hulpverlening voor het kind en/of de ouders. Hierbij is het belangrijk om informatie te geven over de hulpverlenende instanties en of er hiervoor een indicatie nodig is van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg. De ouders kunnen op deze manier worden doorverwezen. Belangrijk is om bij de ouders en de instantie te informeren of zij ook daadwerkelijk naar de verwijzende instantie zijn gegaan. Leg de gesprekken vast en laat indien mogelijk ouders het gespreksverslag ondertekenen. Indien er voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig is, dan kan dit gevraagd worden bij VEILIG THUIS, CJG of zorg adviesteam. Kleine Maan kan in het eigen team afspraken maken over de begeleidings- en zorgbehoeften van het kind. De uitkomst van deze teambespreking wordt vastgelegd en met de ouders besproken. Het is belangrijk dat Kleine Maan alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 5b: Melden en bespreken met ouders

Kan het kind of kunnen de ouders niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermd worden, of is er twijfel of Kleine Maan hiertegen voldoende bescherming kan bieden:

- meld het vermoeden bij VEILIG THUIS en;
- sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die gemeld wordt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij de melding met VEILIG THUIS wat er na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, gedaan kan worden om het kind, de ouders en mogelijke gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- monitor hierbij of ouder en kind hulp krijgen;
- registreer.

Dit is de verantwoordelijkheid van de **houder kinderopvang** al dan niet in overleg met een deskundige collega.

Bespreek de melding vooraf met de ouders. Leg uit waarom Kleine Maan van plan is deze melding te gaan doen en wat het doel daarvan is. Blijf in het gesprek bij de feiten en constatering en voorkom interpretaties of waardeoordelen.

1. Vraag de ouders uitdrukkelijk om een reactie;
2. In geval van bezwaren van de ouders, overleg op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast;
3. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in alle afwegingen de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen;
4. Doe een melding indien naar het oordeel van Kleine Maan de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouders over de melding kan worden afgezien:

- als de veiligheid van het kind, één van de ouders, die van de beroepskracht of gastouder zelf, en/of die van een ander in het geding is; of
- als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouders daardoor het contact met de kinderopvangorganisatie zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met VEILIG THUIS en eventueel opnieuw een melding te doen. VEILIG THUIS adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien er onvoldoende verbetering of verslechtering te zien is.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als Kleine Maan een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat **de houder kinderopvang** in zijn contact met Veilig Thuis ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening kan doen om het kind of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. Dit is uitdrukkelijk in stap 5 bij de melding opgenomen om duidelijk te maken dat de betrokkenheid van de beroepskracht bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden na de melding niet ophoudt. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen. Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet. Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling in de thuissituatie van één van de kinderen van de kinderopvangorganisatie kan dit ook impact hebben op de (andere) beroepskrachten en andere kinderen. Het is belangrijk dat PWV hier aandacht aan besteedt, bijvoorbeeld in teamoverleggen of tijdens intervisie.

Interne evaluatie

Het is belangrijk dat de toepassing van de meldcode systematisch geëvalueerd wordt. Dit kan **de houder kinderopvang** of een deskundige collega op zich nemen. Aangeraden wordt dat de uitvoering van de evaluatie door een ander wordt gedaan dan degene die actief binnen het proces zelf is geweest. Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht. Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door **de houder kinderopvang** op een centraal punt bewaard. De gegevens worden geregistreerd en bewaard om bijvoorbeeld in kaart te kunnen brengen hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen Kleine Maan voorkomen en op welke wijze daarmee wordt omgegaan. Het is belangrijk dat Kleine Maan alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Wettelijke verplichtingen

Omgaan met vertrouwelijke informatie

De stappen van de Meldcode zullen worden vastgelegd in **een elektronisch dossier**. Met het oog op privacy-wetgeving zal met deze gegevens zorgvuldig moeten worden omgegaan. De gegevens mogen niet in te zien zijn door personen die niet direct betrokken zijn. Als de betrokkenen geen toestemming geven voor informatie-uitwisseling, is goede bescherming van de gegevens nog belangrijker.

Leg in het dossier de volgende gegevens vast:

- ♦ Datum, plaats, situatie en overige aanwezigen;
- ♦ Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort, ruikt;
- ♦ Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten;
- ♦ Contacten die gelegd zijn over deze signalen;
- ♦ Stappen die worden gezet;
- ♦ Besluiten die worden genomen.

Instructie gebruik Kindcheck

De kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De kindcheck vindt plaats in stap 1 van de meldcode.

De kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte meldcode vallen.

De kindcheck is gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun kinderen en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- ♦ Ook het contact met een jongere waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de kindcheck;
- ♦ De kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Deskundigheid eerge relateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerge relateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerge relateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eerge relateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Bij een vermoeden van eerge relateerd geweld, eerwraak, huwelijksdwang of meisjesbesnijdenis moet er snel gehandeld worden. **Houder kinderdagverblijf** neemt hiervoor contact op met **Veilig Thuis, politie**.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest.

Meer informatie

De aandachtsfunctionaris

In het “Basismodel Meldcode” van de rijksoverheid wordt geadviseerd om een “aandachtsfunctionaris kindermishandeling/huiselijk geweld” aan te stellen.

De Aandachtsfunctionaris kan worden gepositioneerd op het snijvlak van beleid en uitvoering. Bij voorkeur is dit iemand uit het middenmanagement of een medewerker die zich bezighoudt met kwaliteit-, zorg- en/of veiligheidsbeleid binnen de organisatie.

De Aandachtsfunctionaris heeft een adviserende rol richting de beleidsontwikkeling en een coördinerende rol bij de uitvoering van de stappen van de meldcode wanneer er een vermoeden is van kindermishandeling/huiselijk geweld.

Binnen grotere organisaties kunnen meerdere Aandachtsfunctionarissen worden aangesteld.

Deskundigheid aandachtsfunctionaris

Om de taken van de aandachtsfunctionaris goed uit te kunnen voeren, is het van belang om deskundig te worden, en te blijven op het gebied van aanpak kindermishandeling/huiselijk geweld. Een aantal partijen biedt hiervoor een “Training Aandachtsfunctionaris” aan. Om de kennis op peil te houden is er het lidmaatschap bij de LVAK (Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling), een vereniging die als doel heeft om aandachtsfunctionarissen deskundig te houden. Dit gebeurt o.a. via het beschikbaar stellen van materiaal, het geven van advies, en het organiseren van bijscholingsdagen. Meer informatie is te vinden op lvak.nl.

Disclaimer

De informatie in dit protocol Meldcode is actueel bevonden op 20-10-2017.
Het protocol is bedoeld voor gebruik in sector *Kinderopvang/peuterspeelzalen*, en mogelijk niet geschikt om te gebruiken in andere sectoren.

Protocol wijzigen

Dit protocol is door **Ingrid Wolfkamp** gemaakt in de Meldcode Assistent. Wijzigen kan via inloggen op meldcode-assistent.nl met e-mailadres **info@kleinemaan.nl**. Is dit e-mailadres niet langer in gebruik, neem dan contact op via meldcode-assistent.nl/contact.